

TASA-ARVON JARRU -ANTIPALKINNON PERUSTELUT

Miesten tasa-arvo ry on valinnut vuoden 2025 ”tasa-arvon jarruksi” naisjärjestöjen kattojärjestön NYTKIS ry:n. Antipalkinnon perusteena on NYTKIS ry:n lähdekritiikitön ja harhaanjohtava tiedottaminen naisiin kohdistuvasta väkivallasta vuonna 2025.

NYTKIS ry:n tiedottamat väitteet ”Suomi on EU:n väkivaltaisim maa naisille” ja ”25% alle 35-vuotiaista miehistä uskoo, että nainen voi ansaita väkivallan ulkonäöllään, pukeutumisellaan tai käytöksellään” ovat saaneet laajaa huomiota tiedostusvälineissä ja tasa-arvokeskustelussa (esim. Yle, Helsingin Sanomat, MTV). Ensimmäinen väite perustuu Eurostatin kyselyyn, toinen NYTKIS ry:n omaan kyselyyn. Kumpikaan kysely ei kestä lähdekriittistä tarkastelua -- eikä saa tukea muista tieteellisistä tutkimuksista.

Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin tutkijatohtorit Maiju Tanskanen ja Karoliina Suonpää analysoivat kriittisesti Eurostatin kyselyä, johon väite ”Suomi on EU:n väkivaltaisim maa” perustuu (HS 4.9.2025). Miesten tasa-arvo ry esittää lähdekritiikin sisältämiä argumentteja tiivistettynä Tanskaselle ja Suonpäälle annetun Tasa-arvon kartanpiirtäjä -palkinnon perusteluissa.

Sosiologian ja kriminologian professori Jukka Savolainen arvioi kriittisesti NYTKIS ry:n omaan kyselyyn perustuvaa väitettä ”25% alle 35-vuotiaista miehistä uskoo, että nainen voi ansaita väkivallan ulkonäöllään, pukeutumisellaan tai käytöksellään” (Verkkouutiset 1.12.2024). Kriittisiä arvioita ovat antaneet myös monet muut asiantuntijat.

Yksi NYTKIS ry:n kyselyn ongelmista oli tutkijoiden yleisesti tuntema virhe, nk. kaksipiippuinen kysymys (double-barreled question). Tällä tarkoitetaan kahden tai useamman kysymyksen niputtamista yhdeksi kysymykseksi. Silloin vastauksen tulkitseminen muuttuu mahdottomaksi ja tutkimuksen validiteetti kyseenalaiseksi.

Niinpä Ilta-Sanomat teetti Taloustutkimuksella kyselyn, jossa kaksipiippuinen kysymyksen ongelma korjattiin (IS 20.11.2024). Tämä tapahtui jakamalla NYTKIS ry:n kysymys kolmeksi eri kysymykseksi. Kyselyssä kaikenikäisistä miehistä 2% hyväksyi naisiin kohdistuvan fyysisen väkivallan pukeutumisen perusteella, 3% ulkonäön perusteella ja 18% käytöksen perusteella. Kun käytöksen perusteella naisiin kohdistuvan väkivallan hyväksyville miehiltä kysyttiin asiasta tarkemmin, 93 % heistä vastasi hyväksyvänsä väkivallan vain itsepuolustukseksi.

Taloustutkimus kysyi vastaavat kysymykset myös miehiin kohdistuvaan väkivaltaan liittyen. Tulokset olivat samat. Vastanneet miehet suhtautuivat täsmälleen yhtä kielteisesti niin naisiin kuin miehiinkin kohdistuvaan väkivaltaan. Taloustutkimus löysi 15-24-vuotiaiden miesten joukosta pienen ryhmän (11%), joka hyväksyi ulkonäköön perustuvan väkivallan yhtäläillä niin miehiä kuin naisiakin kohtaan. Tämä viittaa väkivaltaan liittyvän asenneongelman olemassaoloon miespuolisten nuorten keskuudessa, mutta se ei tässä kyselyssä ole erityisesti naisiin kohdistuva. Verrattaessa Tasa-arvon kartanpiirtäjä -tunnustuksen saaneiden kriminologien, Taloustutkimuksen ja NYTKIS ry:n viestintää toisiinsa käy ilmi, että naisjärjestö pyrkii liioittelemaan väkivaltaongelman laajuutta ja naisvihaan sen ”juurisyytä”.

Toinen ongelma NYTKIS ry:n kyselyssä on teorialähtöisten ja tieteellisesti validoitujen asennekyselyjen hyödyntämättä tai soveltamatta jättäminen. Kun validoituja mittavälineitä tai teoreettisesti perusteltuja kyselyjä ei käytetä, voidaan suuresta kysymysjoukosta yrittää kalastella yhteen kehnoon kysymykseen perustuvaa shokeeraavaa tulosta, jolla saavutettaisiin toimittajien, kolumnistien ja poliitikkojen huomio kuten nyt tapahtui.

Valitsemalla NYTKIS ry:n vuoden ”Tasa-arvon jarruksi” Miesten tasa-arvo ry haluaa korostaa lähisuhdeväkivallan vakavuutta ja sen vuoksi pätevän tieteellisen tutkimuksen, ideologisen riippumattomuuden, lähdekriittisyyden ja rehellisyyden merkitystä ongelman ymmärtämisessä ja torjumisessa.